

Klimata un enerģētikas
ministrija

ES ETS IZMAIŅAS AVIĀCIJAS SEKTORĀ

LIENE GRIĶE, LELDE VIŠTARTE

Klimata pārmaiņu departamenta vecākās ekspertes
KLIMATA UN ENERĢĒTIKAS MINISTRIJA

RĪGA | 18.06.2024.

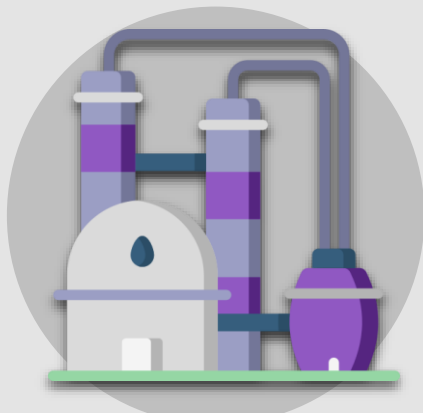
SATURS

- Izmaiņas ETS aviācijās tvērumā;
- Ilgtspējīgas aviācijas degvielas (SAF) izmantošana un atbilstības nosacījumi;
- Starptautiskās aviācijas oglekļa dioksīda kompensēšanas un samazināšanas shēma (CORSIA);
- Sagaidāmās izmaiņas ziņošanā (ne-CO₂ emisijas);
- ETS direktīvas ieviešana Latvijā (Klimata likums un Ministru Kabineta noteikumi).

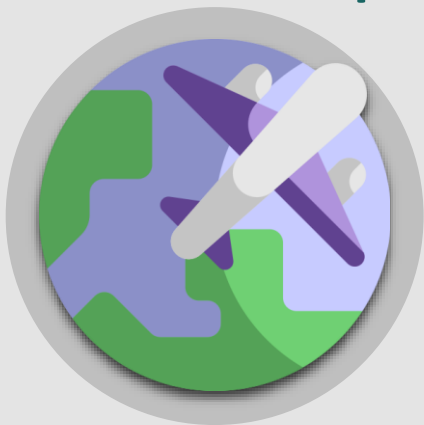
IZMAIŅAS ES ETS

**Elektroenerģijas un
siltuma ražošana**

**Energoietilpīgas
rūpniecības nozares**

**Komerčiālā aviācija (lidojumi
Eiropas Ekonomikas zonā)**

**Jūras transports
(2024.gads)**

**ES ETS paplašinājums – ETS2
(2027.gads)**

IZMAIŅAS ETS AVIĀCIJĀS TVĒRUMĀ

Bezmaksas kvotu **atcelšana**:

- Bezmaksas kvotu apjoms tiek pakāpeniski samazināts **2024.** un **2025.** gadam;
- **2026.** gadā vairs nav bezmaksas kvotas.

Izmaiņas kvotu **nodošanā**:

- Lēmums par 2024. gada bezmaksas kvotām balstīts uz 2023. gada emisiju līmeni;
- ES ETS saistības ir jāizpilda katru gadu **līdz 30. septembrim.**

Izmaiņas ETS **tvērumā**:

- No 2024. gada **iekļauti** lidojumi starp attālākiem reģioniem un citu valsti;
- Līdz 2030. gadam **izslēgti** lidojumi starp valsts attālākiem reģioniem un pašu valstu, starp dažādiem attālākiem reģioniem vienas valsts ietvaros.

ILGTSPĒJĪGAS AVIĀCIJAS DEGVIELAS (SAF)

- **Ilgospējīgas aviācijas degvielas (“SAF”)** ir aviācijas degvielas, kas ir vai nu:
 - sintētiskās aviācijas degvielas;
 - aviācijas biodegvielas;
 - pārstrādāta oglekļa aviācijas degvielas.
- **20 miljoni bezmaksas kvotas** periodam 2024. - 2030. gads.
- Gaisa kuģa operators (GKO) var katru gadu pieteikties uz bezmaksas SAF kvotām.
- Ja kvotu pieprasījums ir lielāks nekā kvotu pieejamība, kvotu daudzumu attiecīgā gada sadalīšanā **vienādi samazina** visiem GKO.

ILGTSPĒJĪGAS AVIĀCIJAS DEGVIELAS (SAF) IZMANTOŠANA UN ATBILSTĪBAS NOSACĪJUMI

Kvotas piešķir, lai daļēji vai pilnībā segtu cenu atšķirību starp fosilās petrolejas izmantošanu un SAF:

- **70 %** no cenu starpības starp fosilās petrolejas un no atjaunīgajiem energoresursiem iegūta **ūdeņraža** izmantošanu un **modernajām biodegvielām**, kurām emisiju koeficients ir nulle;
- **95 %** no cenu starpības starp fosilās petrolejas un tādu **nebioloģiskas izcelsmes atjaunīgo degvielu izmantošanu**, kurām emisiju koeficients ir nulle;
- **100 %** no atlikušās cenu starpības starp fosilās petrolejas un jebkuras tādas atbilstīgas aviācijas degvielas izmantošanu, kas nav no fosilajām degvielām, **lidostās uz salām**, kuru platība ir mazāka nekā 10 000 km² un kurām nav autoceļu vai dzelzceļa savienojuma ar kontinentālo daļu, **lidostās, kas nav pietiekami lielas un lidostās, kas atrodas tālākā reģionā**;
- **50 %** no atlikušās cenu starpības starp fosilās petrolejas un jebkuras tādas atbilstīgas aviācijas degvielas izmantošanu, kuras nav iegūtas no fosilajām degvielām.

STARPTAUTISKĀS AVIĀCIJAS OGLEKĻA DIOKSĪDA KOMPENSĒŠANAS UN SAMAZINĀŠANAS SHĒMA (CORSA);

ICAO CORSA:

- Brīvprātīga fāze, no 2027. gada saistoša visām valstīm;
- GKO tiek noteikts pienākums izlīdzināt (*offsetting*) emisijas;
- Nav nepieciešams kompensēt emisijas **2021. - 2023. gada** periodā.

ES ETS un CORSA:

- CORSA attiecināma uz lidojumiem no/uz trešajām valstīm;
- Nav jāpilda izlīdzināšanas saistības par lidojumiem, kas ir nosegti ES ETS;
- Dalībvalsts, kurā ir reģistrēts GKO, katru gadu līdz 30. novembrim informē GKO par izlīdzināmo vienību skaitu;
- Izlīdzināšana notiek **ik pēc 3 gadiem** par iepriekšējo periodu, nākamais **2024. - 2026. gads**.
- Tuvākajā laikā tiks publicēta **CORSA izlīdzināšanas aprēķina metodoloģija**.

● NE-CO₂ EMISIJU ZIŅOŠANA

- **aviācijas ietekme, kas nav CO₂ ietekme** ir ietekme uz klimatu, ko rada degvielas sadegšanā emitētie slāpekļa oksīdi (NO_x), kvēpu daļiņas un oksidēti sēra savienojumi, un ietekme, ko rada ūdens tvaiks, tostarp kondensācijas takas, ko emitē gaisa kuģis, kurš veic kādu no I pielikumā minētajām aviācijas darbībām.
- Gaisa kuģu operatori reizi gadā ziņo par aviācijas ietekmi, kas nav saistīta ar CO₂ emisijām, un kas radusies laikā no **2025. gada 1. janvāra**.
- Komisija līdz 2024. gada 31. augustam pieņem **īstenošanas aktu**.
- Līdz 2027. gada beigām EK sagatavos ziņojumu un ietekmes izvērtējamu par ne-CO₂ emisiju ietekmi uz klimatu, var piedāvāt **paplašināt ES ETS**.

ETS DIREKTĪVAS IEVIEŠANAS LATVIJĀ

KLIMATA LIKUMS

MK
noteikumi
par aviācijas
dalību ETS

MK
noteikumi
par aviācijas
dalību
CORSA

MK
noteikumi
par ne-CO₂
emisiju
monitoringu

Klimata un enerģētikas
ministrija

JAUTĀJUMI UN ATBILDES

Klimata un enerģētikas
ministrija

PALDIES!